

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. I. De Jure personarum, ac primo de Summo Pontifice, de Cardinalibus,
& Legatis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

INSTITUTIONUM JURIS CANONICI LIBER PRIMUS.

TIT. I.

De Jure Personarum, ac primo de Summo Pontifice, de Cardinalibus, & Legatis.

1. Ræjactis in præcedenti titulo generalibus fundamentis, aggredimur singulariter Institutiones partium Sacri Juris; & cum hoc ver-
setur potissimum circa personas, circa res, circa judicia, circa crimina, & pœnas, ut diximus ab initio; exordimur à Jure Personarum: quia, ut dicitur in §. *fin. instit. de jure nat. gent. & civ.* parum est Jus nosse, si personæ quarum causa constitutum est ignorentur.

2. Duo sunt universalia genera personarum pertinentium ad Ecclesiam unum laicorum, alterum clericorum, ex *cap. Duo sunt 7. 12. q. 1.* clerici dicuntur, qui Ecclesiasticis officiis sunt destinati per primam Tonsuram, aut per Ordines Ecclesiasticos: eamque denominationem accipiunt à græca voce κληρος. quæ idem significat quod latinè *Sors*, vel *hereditas*, eo quod in sui Ordinatione, vel assumuntur in hereditatem Domini, vel assequuntur hereditatem in ipso, ut dicitur in *c. Cum secundum 16. de preb.* Laici vocantur, qui nullo Ordine Ecclesiastico,

neque prima Tonsura sunt Ecclesiasticis muneribus deputati, unde negotiis sæcularibus vacant: hanc autem denominationem desumunt à græca voce λαός, quæ significat idem quod latinè *Populus*.

3. Totius Ecclesiæ Christi supremum in terris visibile caput est Summus Pontifex, ejusdem Christi Vicarius, & Successor Petri Apostolorum Principis. Ejus summa dignitas, atque potestas sicut orta est immediatè de Jure Divino ex *can. Sacrosancta 3. dist. 22. & ex can. quamvis, universa 4. dist. 21.* ita etiam ab infallibili Spiritus sancti lumine semper regitur, ne unquam errare possit quòtiescumque vel tamquam publicus Ecclesiæ Doctor, vel tamquam supremus Ecclesiæ Legislator aliquid definiat sive circa veritates fidei, sive etiam circa morum decreta, ut post antiquiores Patrum latè tradit *Bellar. lib. 4. de Rom. Pont. cap. 3. & seq.* Hinc Ecclesia Romana, quæ ab ipso immediatè regitur, dicitur mater, & magistra omnium aliarum Ecclesiarum, ex *c. fin. de fore. compet.* ita ut qui se ab illa separaverit vel sectando falsa dogmata, vel Ecclesiasticam unitatem scindendo, habendus sit tamquam hæreticus, aut schismaticus, & ab electorum numero prorsus extraneus, quemadmodum extra arcam Noe inventi, diluvii vastitate consumpti sunt.

4. Sicut autem Christus Dominus Apostolos

los

los habuit, & Petrus Coapostolos, atque Presbyteros, quorum opera Ecclesiam propagavit, & gubernavit: ita Summus Pontifex pro universali regimine totius Ecclesiae habet adjutores suos, & assessores, qui vocantur Cardinales Sanctae Romanae Ecclesiae, eo quod sint veluti cardines ejusdem Ecclesiae, vel quia specialiter inserviunt Sedi Apostolicae, quae Axis est, & Cardo aliarum Ecclesiarum, ut explicat *Glos. in Extrav. Execrabilis 4. de Prab. inter. commun. v. Cardinalibus.* Illorum gradus & ordo triplex est. Alii enim sunt Episcopi Cardinales: alii Presbyteri: alii Diaconi. Episcoporum Cardinalium tituli olim 7. fuerunt, nempe Ostiensis, Silvae candidae alias S. Ruffinae, Portuensis, Sabinus, Praenestinus, Albanus, Tusculanus, ad hunc finem primitus instituti ut singulis hebdomadae diebus super altare Beati Petri Missarum solemnia celebrarent, unde vocati quoque fuerunt Cardinales hebdomadarii, ut refert *Eman. Gonz. in c. His quae XI. de Majorit. & Obed.* Nunc sex sunt, quia Titulus S. Ruffinae auctoritate Callisti II. unitus fuit Episcopo Portuensi. Tituli Presbyterorum Cardinalium sunt 50. Diaconorum autem sunt 14. ex *Constit. 50. Sixti V. quae incipit Postquam verus ille.* Cardinalium dignitas est maxima infra Summum Pontificatum ex *15. constit. Eugenii IV.*, quae incipit *Non me-*

~~hinc~~ : faciunt enim quasi unum corpus cum summo Pontifice, eo proportionaliter modo quo canonici cum Episcopo, ejusque coadjutores existunt in executione muneris sacerdotalis. Vacante autem Sede sunt Pontificis Electores ex *c. Licet 6. de elect.* Et *c. ubi periculum 3. eod. in 6.* Plura circa dignitatem cardinalitiam si quis scire desiderat, consulat *Cobell. in suo tract. de notitia Cardinalatus, Barb. Juris Eccl. lib. 1. cap. 3. & 4.* aliosque ab ipsis relatos.

5. Summo Pontifici in gubernanda Ecclesia, præter Cardinales, inserviunt etiam Legati, & Nuncii, quo nomine ii veniunt, quibus committitur aliqua certa civitas, vel provincia, ubi personam Pontificis repræsentant, & ordinariam Jurisdictionem exercent, ut constat ex toto Decretal. tit. *De off. Legati.* Multiplex autem est talium Legatorum species. Aliqui enim sunt qui dicuntur Legati de Latere, de quibus sermo est in *c. Decreto 11. Si quis Episcopus 35. 2. q. 6. c. volentes 8. de off. Legati*, aliisque Juribus. Hoc nomen tribuitur tantum Cardinalibus quando mittuntur, quia scilicet cum Cardinales ex suo munere assistant Summo Pontifici, si contingat ipsorum aliquem mitti, dicitur mitti quasi de latere Summi Pontificis, ut explicat *Glos. in c. 1. de Off. Legati v. Legationis*, & *Glos. in cap. Excommunicatis 9. eod. tit. v. commissam.*

6. Alii sunt qui dicuntur simpliciter Nuncii, quod

quod nomen tribui solet iis, qui mittuntur à Summo Pontifice ad aliquam Provinciam, seu ad aliquod negocium *cum potestate Legationis*, & non sunt Cardinales, de quibus sermo est in *c. Excommunicatis 9. & c. volentes 8. De Off. Legati*, eorumque exemplum est in Præsulibus qui mittuntur ad Principes. Non dicuntur autem mitti de latere, quia cum non sint Cardinales, non habent ex suo munere assistere Summo Pontifici. Si tamen de facto contingat, aliquem à Summo Pontifice ex Aula Romana mitti & mandatum ab eodem recipere vivæ vocis Oraculo, mitti solet cum potestate Legati à Latere. Dixi *cum potestate Legationis* : quia si aliquis mittatur ad Urbem aliquam seu Provinciam Ecclesiæ cum sola jurisdictione ordinaria quoad temporale regimen ejusdem Urbis, seu Provinciæ, & Cardinalis non fit; is non dicitur Nuncius, sed Governator.

7. Alii demum Legati sunt, qui habent munus Legationis annexum suæ dignitati, & dicuntur Legati nati, quia scilicet per hoc ipsum quod illam dignitatem acquirunt, absque alia speciali destinatione fiunt ipso Jure Legati, ut est exemplum in quibusdam Archiepiscopatibus, qui habent sibi annexam dignitatem Legationis, ut videre est in *c. 1. De Off. Legati c. 1. De appellat. & c. 1. ut lite pendente.*

8. Inter omnes istas Legatorum species, au-

thoritas , & jurisdictio Legatorum de Latere maxima est , Non solùm enim possunt in sua Provincia id quod Episcopi in suis Diæcesibus; sed amplioribus quoque privilegiis potiuntur, ut fusè tractant Canonistæ in *tit. de Offic. Legati*, atque etiam colligi potest ex litteris Apostolicis, quæ Legatis, aut Nunciis dari solent cum mandato Legationis, & cum expressione potestatis, quæ ipsis comunicatur. Videri potest Barb. lib. 1. Jur. Eccl. cap. 5.

T I T. II.

De Episcopis.

1. **P**ost S. R. E. Cardinales, Legatos, & Nuncios qui Sedis Apostolicæ authoritatem repræsentant, consideranda venit dignitas Episcopalis, cujus Ordo maximus est in Ecclesia, unde ipse Summus Pontifex sese appellat Episcopum, quando ab Ordine se denominat, ut notat Glos. in proemio sexti Decretalium *v. Episcopus.*

2. Multiplex autem est Episcoporum gradus in Ecclesia. Alii enim sunt qui dicuntur simpliciter Episcopi; alii Archiepiscopi, alii Primates, alii Patriarchæ. Episcopi vocantur qui pro spirituali regimine Civitatibus præsunt, ita dicti à græca voce, quia sunt quasi superintenden-